

יאניס ריצוס

יִנְיֹוֹת, שִׁיר חֲמִישִׁי

הם התִּישְׁבוּ מִתַּחַת לְעֵצֵי הַזֵּית אַחֵר הַצֹּהָרִים
 וְסָנְנוּ אֶת הָאוֹר הָאֶפֶר בְּאֶצְבְּעוֹתֵיהֶם הָעֲבוֹת,
 הֵם שָׁלְפוּ אֶת מַחְסְנֵי־וֹתֵיהֶם וַחֲשָׁבוּ כִּמְהָ יָגַע
 נִכְלָל בְּנִתִּיב הַלַּיְלָה,
 כִּמְהָ מְרִירוֹת בְּאֶגֶד מְלוּחֵי הַבֵּר,
 כִּמְהָ אִמְץ בְּעֵינֵי הַיֶּלֶד הַיְחָף שֶׁנִּשָּׂא אֶת הַדְּגָל.

עַד מְאַחֵר הַשְּׁתֵּהֲתָה בְּשֹׁדֵה הַסְּנוּנִית הָאֲחֵרוֹנָה,
 תָּרָה אַחֲרֵי אֶזְזוֹן בְּאוֹר כִּמּוֹ רְצוּעָה שְׁחָרָה
 בְּשֶׁרוּלוֹ שֶׁל הַסֵּתוֹ.
 שׁוּם דְּבָר אַחֵר לֹא נֹוֹתֵר. לְבָדֶם הוֹסִיפוּ לְהַעֲלוֹת
 עֵשֶׂן הַבְּתִימִים הַשְּׂרוּפִים.

הָאֲחֵרִים עָזְבוּ אוֹתָנוּ מִזְמַן מִתַּחַת לְאֲבָנִים
 בְּחִלְצָתָם הַקְּרוּעָה וּבְשִׁבוּעָתָם שֶׁנִּכְתְּבָה
 עַל הַדְּלֵת שֶׁקָּרְסָה.
 אִישׁ לֹא בָכָה. לֹא הָיָה לָנוּ זְמַן. אֵלֶּא שֶׁהִדְמָה
 גְּדֵלָה עַד מְאוֹד,
 וְהָאוֹר הַפְּנָה לְמִטָּה אֶל הַחוּף כִּמּוֹ מְשֶׁק הַבַּיִת
 שֶׁל הַהֲרוּגָה.

מָה יִהְיֶה עֲלֵיהֶם עַכְשָׁו כְּשִׁיבּוֹא הַגֶּשֶׁם לְתוֹךְ
 הָאֲדָמָה בְּלוֹיֵת עֲלֵי הַדְּלָב הַרְקוּבִים?
 מָה יִהְיֶה עֲלֵיהֶם כְּשֶׁהַשֶּׁמֶשׁ תִּתְיַבֵּשׁ עַל מַעֲטָה
 הָעֲנָנִים כִּמּוֹ פֶּשֶׁשׁ מְחוּץ עַל מִטָּה כְּפָרִית?

כְּשֶׁעַל אַרְבַּת הָעֶרֶב תַּעֲמֹד לָהּ חֲנוּטָה חֲסִידָת
הַשְּׁלֵג?

הָאִמָּהוּת הַזְּקֵנוֹת מְשַׁלֵּיכוֹת מְלַח אֶל הָאֵשׁ,
מְטִיחוֹת אֲדָמָה בְּשַׁעֲרוֹ,
עָקְרוּ אֶת הַכְּרָמִים שֶׁל מוֹנְמוֹסִיָּה לְבַל תִּמְתִּיק
פְּטָמָה שְׁחָרָה אֶת פִּי הָאוֹיְבִים,
בְּשֶׁק אֶחָד שֶׁל הַסָּבִים אָרְזוּ אֶת עֲצֻמוֹתֵיהֶם וְאֶת
הַסְּכוּ"ם גַּם יַחַד,
וְעַתָּה הֵם מְשׁוֹטְטִים מִחוּץ לְחֹמוֹת מוֹלְדָתָם,
תָּרִים אַחֵר מְקוֹם שִׁיכּוּ בוֹ שְׂרֵשׁ בְּלִילָה.

עֲכָשׂוּ נִתְקַשָּׁה לְמִצָּא לְשׁוֹן שְׁתַּהֲיָה מְבַהֶקֶת יוֹתֵר
לְדַבְּרֵנִיָּה,

חֲזָקָה פְּחוֹת, מְאֻבְּנַת פְּחוֹת –
אוֹתָן יָדִים שְׁנִשְׂאָרוֹ לָהֶן בְּשָׂדוֹת
אוּ בְּמַעְלֵה הַהָרִים אוּ בְּמוֹרְדוֹת הַיָּם
אֵינָן שׁוֹכְחוֹת, לְעוֹלָם אֵינָן שׁוֹכְחוֹת –
נִתְקַשָּׁה לְשַׁכַּח אֶת יְדֵיהֶם,
הַיָּדִים שֶׁהִתִּיבְלוּ עַל הַהֶדֶק יִתְקַשׂוּ לְבַקֵּשׁ
מְרַגְנִית,

לְהַגִּיד תּוֹדָה בְּכַרְיַעָה עַל בְּרַפָּן, עַל הַסֶּפֶר אוּ עַל
פְּלָג גּוֹפּוֹ הָעֵלְיוֹן שֶׁל זֶהר כּוֹכֵב.

יְהִיָּה נְחוּץ זְמַן. וְאֲנוּ צְרִיכִים לְדַבֵּר.
עַד שִׁימְצָאוּ אֶת לְחֵמָם וְאֶת צְדָקָם.

שְׁנֵי מְשׁוֹטְטִים נְעוּצִים בַּחֹל עִם שַׁחַר הַסַּעֲרָה.
אֵיפֹה הַסִּירָה?

מִחֲרָשָׁה תַּחֲוִיבָה בְּאֲדָמָה וְרוּחַ שְׁנוֹשְׁבָת.
הָאֲדָמָה שְׂרוּפָה. אֵיפֹה הַיּוֹגֵב?

לְאֶפֶר הָיוּ עֵץ הַזַּיִת, הַכֶּרֶם וְהַבֵּית.

עָרַב תְּפֹרֵר בְּשֵׁרוֹךְ וְכוֹכְבֵי בְּתוֹךְ הַגֶּרֶב.
דַּפְּנָה יִבְשֶׁה וְאוֹרְגָנוּ בְּאֵרוֹן הָאֲמִצְעֵי שְׁבָקִיר.
הָאֵשׁ לֹא נִגְעָה בָּהֶם.
קִדְרָה מְעֻשָׁנָת בָּאֵח – וְהַמִּים רוֹתְחִים מֵעֲצָמָם
בְּבֵית הַנְּעוּל. לֹא הִסְפִּיקוּ לֶאֱכֹל.

עַל פֶּתַח בֵּיתָם הַשְּׁרוּף עוֹרְקִיו שֶׁל הַיַּעַר – הַדָּם
נָגַר בְּעוֹרְקִים.
וְהִנֵּה הַצֵּעַד הַמְּכָר. מִי זֶה?
צֵעַד מְכָר עִם הִיתְדוֹת בְּעֵלְיָה.
גְּרִירַת הַשֶּׁרֶשׁ בְּתוֹךְ הָאֶבֶן. מִי־שֶׁהוּ בָּא.
הַסִּסְמָה, הַמְעֵנָה עַל הַסִּסְמָה. אַח. עָרַב טוֹב.

בְּצִרְיָף הָעֵץ שֶׁלּוֹ מוֹכֵר תְּבַלְיָנִים וְחוּטִים דְּקִים
הַמְעָרַב הַקָּשִׁישׁ.
אִישׁ אֵינּוּ קוֹנֵה. עוֹד וְעוֹד הֶעֱפִילוֹ.
עַתָּה יִתְקַשּׁוּ לְהַנְמִיד.
יִתְקַשּׁוּ גַם לֹמֵר מַה גָּבְהֶם.

בַּגֶּרֶן, שֵׁם סְעָדוֹ אֶת לְבָם בְּאֶחָד הַלִּילוֹת
הַבְּחוּרִים,
נִשְׁאָרִים גְּלֵעֵינִי הַזִּיתִים וְדָמוֹ הַקָּרוֹשׁ שֶׁל הַיָּרֵחַ
וְשִׁיר חֲמֵשׁ-עֶשְׂרֵה הַהֲבֵרוֹת שֶׁל כְּלֵי זִינָם.
מִסְבִּיב נִשְׁאָרִים הַבְּרוּשִׁים וְשִׁיחֵי הַדַּפְּנָה.

יוֹם אַחַר סְעוּדְתָם אָכְלוּ הָאֲנָקוּרִים אֶת
הַפְּרוּרִים שֶׁנִּשְׁרָפוּ מִלְחָמָם הַצָּר,
הַיְלָדִים הַכֵּינּוּ מִשְׁחָקִים מִגְּפֻרוֹרֵיהֶם
שֶׁהִצִּיתוּ אֶת הַסִּיגְרִיּוֹת שֶׁלָּהֶם וְאֶת קוֹצֵי
הַכּוֹכְבִים.

וְהָאֶבֶן שֶׁעָלְיָה יִשְׁבוּ מִתַּחַת לְעֵצֵי הַזֵּית אַחַר
הַצְּהָרִים מוּל הַיָּם

תְּהִיָּה מִחַר לְסִיד בְּכַבֶּשׂוֹן,
מִחֲרָתִים נְסִיד אֶת בְּתִינוּ וְאֶת מְדַרְכֵּת
אֲגִיָּה־סוֹטִירָה,
בַּיּוֹם שְׂאֲחָרֵי מִחֲרָתִים נְטִמִין אֶת הַזֶּרַע בְּמָקוֹם
שֶׁהֵם נִרְדְּמוּ בּוֹ,
וְנִצָּן שֶׁל עֵץ הָרֵמוֹן
יַעֲזֹרֵר צְחוּק רְאִשׁוֹן שֶׁל תִּינּוֹק עַל שָׂד שֶׁל עֵת
שְׂטוּפֵת שְׂמֵשׁ.

וְאַחַר כֵּן נִשְׁבַּח שֵׁם לְמִטָּה לְקִרְאָ אֶת כָּל לֶבָם
כְּמוֹ הֵינּוּ קוֹרְאִים מִבְּרֵאשִׁית אֶת הַהִיסְטוֹרִיָּה
שֶׁל הָעוֹלָם.

מיוונית רמי סערי

מוֹנִמְוִסְיָהּ הִיא עֵיירָה עֵתִיקָה וְצִיּוּרִית בִּמְחֻז לְקוֹנִיָה שְׁבַדְרוֹם מְזוּרַח חֲצִי הָאֵי פְלוֹפּוֹנְס וּמְקוֹם הוֹלְדָתוֹ
שֶׁל יָאֵנִיס רִיצ'וֹס.
אֲגִיָּה־סוֹטִירָה הִיא שֵׁם שֶׁל כְּפָרִים וְכִנְסִיּוֹת בְּרַחְבֵי יוּז'. פִּירוּשׁוֹ "הַקְדוּשָׁה הַמוֹשִׁיעָה".